

Barreja de tradició i modernitat, els mercats municipals són una peça clau dins el teixit social de pobles i ciutats. Entre les transaccions i els intercanvis, una gamma de colors i olors traça un recorregut sensorial per aquests espais en constant moviment. A Barcelona, el mercat de la Boqueria i el de Santa Caterina gaudeixen d'un pols vital que ajuda a explicar una part del patrimoni cultural i històric de la ciutat.

Els mercats, tan antics com les civilitzacions més remotes, han experimentat en l'època contemporània grans transformacions, lligades sobretot a la sofisticació de les societats on es troben inserits. La seva funció, basada en l'intercanvi de béns i en les competències en matèria d'abastament, va acabar configurant, tant als petits nuclis com a les grans ciutats, espais físics propis: els mercats municipals. Barcelona és un cas paradigmàtic d'aquesta proliferació d'espais per a les transaccions: ben poques ciutats gaudeixen d'una xarxa tan àmplia de mercats com Barcelona, on hi ha quaranta mercats d'alimentació i sis d'altres activitats. Un patrimoni únic que es manté i es conserva. I que mentre es transforma al ritme trepidant de les grans urbs no deixa de tenir un encant especial per a qui hi compra, però també per a qualsevol persona que hi passegi. La vitalitat i el magnetisme sensorial fan d'alguns d'aquests espais punt de visita obligada per a molts turistes que treuen el cap per la Ciutat Comtal, com ara el mercat de la Boqueria i el de Santa Caterina, els dos més antics de Barcelona.

L'atracció d'un barri. La vitalitat de dues àgores comercials. L'atracció dels barris que conformen el districte de Ciutat Vella té molt a veure amb el patrimoni cultural i històric que s'hi guarda. I és que en aquest districte, i concretament al barri Gòtic, és on va néixer la ciutat de Barcelona i on es mantenen alguns dels exemples més vius del passat conjugats amb la història present: escultures contemporànies al costat d'un edifici del segle X. En aquesta àrea es troben els dos mercats més emblemàtics de Barcelona: el de la Boqueria, situat a les Rambles, en ple barri Gòtic, i el de Santa Caterina, a la

Barcelona, un univers d'olors, textures i colors

prolongació de l'avinguda de la Catedral, l'avinguda de Francesc Cambó, al centre històric.

L'àrea de Ciutat Vella, que es completa amb el barri de la Barceloneta i el del Raval, permet a qualsevol turista fer-se una idea de la Barcelona naixent, dels fonaments de la ciutat i de les primeres activitats que s'hi van desenvolupar. Potser per aquests mateixos aires d'antigor s'han volgut mantenir intactes algunes de les característiques dels mercats que hi ha. No en va el mercat de la Boqueria és un dels més antics, inaugurat l'any 1836 com a mercat municipal.

El de Santa Caterina va obrir les portes el 1848. L'un i l'altre desenvolupen un paper similar al de les velles places gregues i romanes, l'àgora, punt de trobada i espai d'intercanvi, en aquest cas, comercial. Conèixer una mica la seva història és una bona manera d'acostarse a la història de la ciutat que els acull.

El llegat de la Boqueria i Santa Caterina. El mercat municipal de la Boqueria pertany al grup de mercats existents a la ciutat abans de les agregacions dels antics municipis independents que havien de conformar l'actual

Barcelona. Originàriament, es feia a l'aire lliure, davant les portes de l'antiga ciutat, a l'esplanada del Pla de la Boqueria, on s'instal·laven venedors ambulants i pagesos de zones properes per vendre els seus productes. Diu la tradició que ja en aquest mercat a l'aire lliure molts venedors regalaven una flor en comprar algun producte, costum que originaria les actuals vendes de floristes a les Rambles, un col·lectiu que també ja s'ha fet inseparable del conjunt d'aquest passeig.

El 1914, el mercat va quedar cobert definitivament i a l'emplaçament actual. Amb els anys, la Boqueria s'ha convertit en un dels mercats més emblemàtics de Barcelona, recomanat per la majoria de guies turístiques de la ciutat. L'any 2006 va merèixer el reconeixement de "millor mercat del món", segons el World Congress of Food Markets.

El mercat de Santa Caterina té els orígens també al segle XIX, i és el segon més antic de la ciutat, després de la Boqueria. Va ser creat per afavorir el subministrament de queviures entre les classes populars de la ciutat. El seu nom el va prendre del convent sobre el qual va ser construït i que l'actual reforma que s'hi ha dut a terme, de la mà de l'estudi d'Enric Miralles i Benedetta Tagliabue, ha tret al descobert novament: unes restes que avui es poden visitar

L'excel·lència de la frescor. El potencial mediterrani. Però a banda de la història que aquests dos mercats amaguen, i que ajuda a entendre una manera de viure i uns costums ancestrals, avui, també, el seu atractiu es basa en la varietat de productes que ofereixen i en la seva bona disposició. Per això, només passejant-se per aquests dos espais, qualsevol persona emprèn un recorregut sensorial on la varietat de colors, olors i textures configura tot un espectacle suggerent. I és obvi que cada cultura, cada entorn, té els seus productes que el defineixen.

La Boqueria i Santa Caterina són dos bons exemples perquè qualsevol persona conegui quins són els productes bàsics de la nostra cultura mediterrània. I és que si una cosa té disposar d'un paisatge variat (de mar, de muntanya, d'horta i de secà) és que la varietat dels

fruits hi és garantida. I també l'excel·lència. La riquesa de fruites, verdures, carns i peixos defineix una cultura que combina el pòsit cultural de més de dos mil anys d'història. I aquesta és també una història gastronòmica i culinària que ha convertit Barcelona en la

primera ciutat Gourmande no francesa. I és que el cap i casal, amb els seus mercats i amb els seus professionals dels fogons, ha sabut treure tot el rèdit de la dieta mediterrània, reconeguda precisament per la varietat, la qualitat i les propietats tan saludables que ofereix. Un atractiu més per als turistes i del qual pot treure excel·lents beneficis la població local.

Nous aires que marquen el pols dins els ritmes tradicionals.

I en els mercats, la història, els colors, les olors i les textures es barregen amb l'activitat, sovint frenètica, que s'hi desenvolupa, i en el tarannà d'una manera de fer i de comprar que es manifesta en una posada en escena on la vitalitat no falta mai. El tràfec de gent omple el cor d'aquestes instal·lacions i les manté vives. Perquè les persones són les que mantenen vius els espais. I en aquests espais també se celebren diades, mercats medievals i altres activitats per a petits i grans.

Amb el pas del temps, tant la Boqueria com Santa Caterina són dos exemples de com s'ha sabut mantenir la tradició dins els nous aires de modernitat que corren per la ciutat. Avui aquesta modernitat la marca el fet de poder trobar botigues i parades més especialitzades dins aquests mercats o de poder combinar tot el seu llegat amb l'esperit de servei que poden oferir les darreres tecnologies (com ara Internet) i que fins i tot permeten fer les compres *online*, encara que això vulgui dir perdre una petita part de l'esperit de relació tradicional.

La reforma efectuada al mercat de Santa Caterina, amb el resultat d'una arquitectura espectacular (amb una coberta composta per un mosaic de prop de 200.000 hexàgons de ceràmica i en forma ondulada i que representen fruites i verdures) és també un exemple dels nous temps.

La vivència dels dos mercats és avui indiscutible. La barreja entre passat i present que ens ofereixen, també.

Mar Valdeoriola

Per a més informació:
 ■ www.barcelonaturisme.cat
 ■ www.bcn.cat/barcelonanegociis